
VASTSELIINA PIISKOPILINNUSE SA ARENGUKAVA

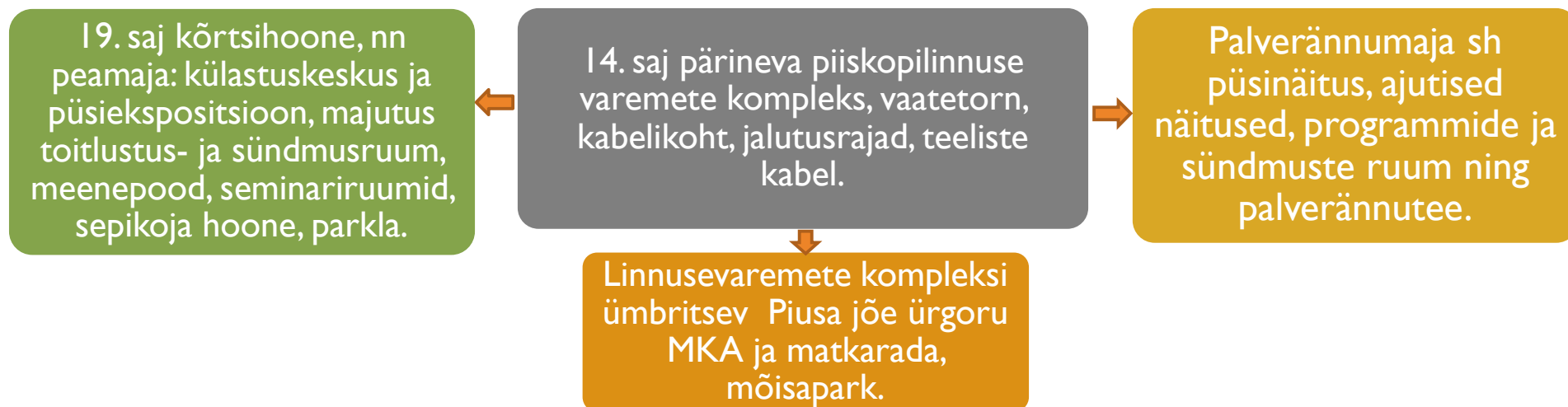
2024 –2028

VASTSELIINA PIISKOPILINNUSE SA JA KESKAJA ELAMUSKESKUSE TUUMKOMPONENDID

Vastseliina Piiskopilinnuse Sihtasutus on loodud Vastseliina piiskopilinnuse ja seda ümbritseva piirkonna arendamiseks atraktiivseks turismi- ja puhkekeskuseks. Eesmärgipäraseks tegevuseks on SA kasutada mitmel kinnistul asuvad hooned ja maaüksused. Sihtasutuse tegevusi toetab Võru vald, täiendavaid vahendeid saadakse majandustegevusest ning toetustest.

Vastseliina Piiskopilinnuse Sihtasutus

EELMISE ARENGUKAVA TÄITMINE JA HETKEOLUKORD

- **Aastal 2008 koostatud Vastseliina piiskopilinnuse kompleksi perspektiivse väljaarendamise kava on tänaseks pea täiemahuliselt ellu viidud:** renoveeritud on Piiri kõrts, mis täidab täna külastuskeskuse, näituseala ja kõrtsi funktsioone ning II korrusele on rajatud majutusruumid; kompleksi välialad on renoveeritud, viidastatud, rajatud on valgustus ning kunagine kabelikoht on markeeritud - loodud on võimalus teenistuste läbiviimiseks jm sündmuste toimumiseks; müüre ja torne konserveeritakse jätkuvalt, Vastseliina piiskopilinnusele eristuvust loova palverännutemaatika paremaks esiletoomiseks ja tutvustamiseks ehitati ja sisustati kaasaegse arhitektuuri kõrgkvaliteedis palverännumaja; tegevuste mitmekesistamiseks välialal rajati “keskaegne rüütli rada”, rajatud on parkla, korrastatud sepikoja hoone, tee ületamine on muudetud külastajatele turvalisemaks, toimuvad mitmesugused sündmused, pakutakse elamusprogramme ja toitlustusteenust.
- **Tegevuskeskkonna muutused on esitanud sihtasutusele palju väljakutseid.** Hakkama on tulnud saada covid 19 tingitud tervisekriisiga, piirangutega tegevusele ja julgeolekupoliitiliste muutustega, majanduskeskkonna halvenemisega ning neist tulenenud sise- ja välisturistide arvu oluliste muutustega, varasemalt olulise vene turu täieliku äralangemisega.
Ka haldusreform ja Vastseliina valla kadumine ning maakondliku turismiarenduse hääbumine on avaldanud teatavat mõju. Atraktsiooni ja teenuste arendamisele fokuseerumist takistab kõrvaltegevusena laatade korraldamine.
- Tänaseks on välja kujunenud tuumikpersonal, nõ linnuse õukond või linnuserahvas, nagu meid kutsutakse. Samas stiilis toimub ka suhtlus klientidega, külastajatega. Personali osas on probleemiks ebapiisav ressurss – puudub turunduspetsialist, mistõttu teenust ostetakse sisse piiratud mahu. See ei võimalda realiseerida unikaalse külastusobjekti ja atraktsiooni täit potentsiaali. Samuti piirab teenuste arendust temaatilist kvaliteetset menüüd pakkuda suutva koka värbamise keerukus. Hooajapersonali värbamine on väljakutse.
Väike töökas kollektiiv suudab siiski täna pakkuda teenust eesti, inglise, vene ja läti keeles, viimane on eriti oluline, sest läti turul on edasises jätkusuutlikus arengus oluline roll. Kõik töötajad on valmis ja suutelised täitma erinevaid tööülesandeid, mis on väikese personali arvu juures väga oluline, kuid teisalt ei võimalda täit pühendumist kindlale valdkonnale.

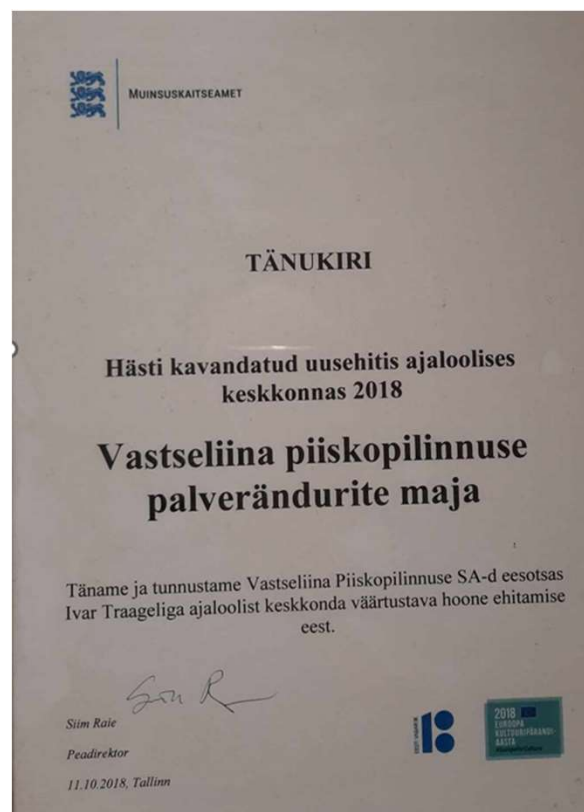
SUUREMAD ARENDUSED JA OLULISEMAD TUNNUSTUSED

2018 – palverännumaja koos ekspositsiooni ja sisustusega | 077 280 €

SUUREMAD ARENDUSED JA OLULISEMAD TUNNUSTUSED

Parim turismiobjekt 2018 nominent ja Muinsuskaitseameti tunnustus

SUUREMAD ARENDUSED JA OLULISEMAD TUNNUSTUSED

2019 – väliala ja linnusekabeli arendused 546 611 €

SUUREMAD ARENDUSED JA OLULISEMAD TUNNUSTUSED

2021 valminud rüütlikirada – investeeringu maht 25 000 €

KÜLASTAJAD TUNNUSTAVAD

Kabelis võis küünla süüdata (selle, mis me linnuses enne ise kokku rullisime), istuda, tunnetada ja mõtiskleda. Imed olevat siin sündinud ennegi ja miks need nüüd jälle ei võiks sündida. Põhja-Euroopas kuulus palverännu sihtkoht olevat asunud just Püha Risti kabelis. Uskumatu, kogu Põhja-Euroopa teadis sellest paigast juba igiammu, mina sain alles nüüd teada

Ülimalt huvitav Ja põnev koht, kus tutvuda keskaja kultuuriga. Kindlasti tasub võtta giid, kes teile jutustab lugusid juurde, sest muidu jääb palju asju teadmata.

Suur tänu külalislahkuse ja huvitavate juttude eest. See, mida te teete, on väga tähtis ajaloo säilitamise ja enese teadvustamise seisukohalt.

Wonderful experience, every few years coming back. It is nice to see, that works are going on. So much to see! Thank you, see you soon again!

LINNUSEKOMPLEKSI KÜLASTAJATE ARV 2017-2022

	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Linnuseala	6230	5250	7 711	7 818	6 615	5 182
Sooduspilet	1521	2379	3 015	3 416	2 486	2 104
Täispilet	1850	2170	2 084	3 084	3 078	1 751
Perepilet (x 4 in)	1600	2210	2 723	4 315	4 455	4 910
Paketid	2580	2435	1 810	2 237	1 193	2 018
Tasuta värav (loenduriga)	5400	5038	8 356	7 815	7 151	4 880
Sündmused	761	1450	1 129	850	422	689
KOKKU	19 942	20 932	25 018	27 298	24 207	21 534

OMATULUD 2017 – 2022

	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Elamuskeskuse tasulised teenused (külastusjuht, kõrts, paketid, kaubakoda jne)	78 625	98 288	163 055	148 344	163 925	143 428
Sündmused (laadad, kontserdid)	49 860	52 273	54 030	9 329	7 442	55 498
Ööbimine					5 377	5 715
KOKKU	128 485	150 561	217 085	157 673	176 744	204 641

*Tulud on tabelis esitatud ilma käibemaksuta mahtudes.

KULUD 2017 - 2022

	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Tegevuskulud ehk majanduskulud	157 294	143 941	137 267	107 356	106 486	134 166
Tööjõukulu (maksudega)	84 497	110 757	119 070	104 330	132 567	149 112
Põhivara kulum	3 511	54 225	104 870	103 136	104 529	107 687
KOKKU	245 302	308 923	361 207	314 822	343 582	390 965

PROJEKTID JA TEGEVUSTOETUS 2017 - 2022

	2017	2018	2019	2020	2021	2022
EAS "Novum Castrum" project	476 843	978 194				
EAS Covid toetus				48 137		
Muinsuskaitse/kult.min (linnus)	20 000	24 000	40 000		48 536	81 500
Eesti Kultuurkapital (sündmused)	1 650	650	350	650	250	
KIK (pargi hooldus)		3 850	4 200	12 235		
PRIA (mänguväljak)					17 139	
Omavalitsus (tegevus- ja projektitoetused)	40 600	66 188	35 000	45 000	42 000	42 700
Töötukassa (palgatoetus)		1 600		3 381	6 120	
Annetuskastid					2 947	1 823
KOKKU	539093	1 074 482	79 550	109 403	117 442	125 573
*Toetused kajastatud tekkepõhiselt ehk kasutamise aja järgi.						

TUGEVUSED

terviklik unikaalne toode
väärtuslik ajaloo- ja kultuuripärand
tugev narratiiv (palveränd, indulgents jm)
kaasaegne ekspositsioon
KOV stabiilne toetus
järjepidev arendustöö
tugev eestvedamine

NÕRKUSED

suured püsi- ja arendusinvesteeringute kulud
asukoha kaugus ja halb ligipääsetavus ühistranspordiga
vähene tuntus, Võrumaa ja LE nõrk sihtkohaturundus
väike meeskond ja hooajapersonali värbamise keerukus
tegevuste killustatus (laadad)
kogukonna vähene huvi, kaasatus
liiklusohud ja liiklusriskid

VÕIMALUSED

Tartu 2024
palverännuteede võrgustik ja kasvav populaarsus maailmas
vaimse tervise probleemide tõttu otsitakse kontakti iseendaga
Setomaa ja Vana-Võrumaa terviklik väärtuspakkumine
rahvusvahelise koostöö rahastamine (nt Eesti-Läti)
koostöövõrgustikud (linnused, sihtkoht, teemad jm)

OHUD

KOV toetuse vähenemine
majandus- või julgeolekuolukorra halvenemine
siseriiklikud ja üleilmsed kriisid
tugevnev konkurents (teised linnused, sihtkohad)
ääremaastumine

MISSIOON JA VISIOON 2028

Missioon

- Hoides, tutvustades ja elavdades ajaloo-ja kultuuripärandit loome harivaid elamusi, kauneid mälestusi ning võimalusi pärandist ja kultuurist osa saamiseks kogukonnale ning külastajatele.

Visioon 2028

- Vastseliina piiskopilinnuse varemete kompleks on terviklikult konserveeritud, linnus ja keskaja elamuskeskus on sise- ja välisturgudel atraktiivne aastaringselt jätkusuutlikult toimiv elamuslik turismiatraktsioon.
- Siinne püha, väekas ja looduslikult ning ajalooliselt eriline koht on Eestis ja rahvusvaheliselt tuntud palverännu sihtkoht.

VASTSELIINA LINNUSE SA PÕHIVÄÄRTUSED

- **Külalislahkus** - meid tuntakse ja armastatakse sooja külalislahkuse, erilise ajastuhõngulise austava suhtlemisviisi ning vastutulelikkuse järgi, mis saab osaks igale külalisele.
- **Professionaalsus** - hoiame ja väärtustame ajaloo-ja kultuuripärandit, hindame ja toetame pädevaid kolleege, lahendame väljakutsed organisatsiooni eesmäärke silmas pidades ning ühtse kaaslastest ning klientidest lugu pidava meeskonnana.
- **Kestlik areng** - tegeleme järjepidevalt pärandi kaitse ja eksponeerimise võimaluste parendamisega, külastajatele uute teenuste ja elamuste pakkumise arendamise ja meeskonna arendamisega ning pöörame tähelepanu kestlikule arengule.

SIHTGRUPID JA HUVIPOOLED

Vastseliina Piiskopilinnuse SA tegevust mõjutavad olulisimad välised huvipooled on Võru vald, kogukond, Muinsuskaitseamet, Keskkonnaamet, RMK, piirkonna turismiteenuste pakkujad, LE DMO ja LE turismiklaster.

ARENGUEESMÄRGID

VALDKOND 1: TOOTEARENDUS

* Arengueesmärgid on tähistatud sümboliga "E".

- E1. Vastseliina piiskopilinnuse ja elamuskeskuse väärtuspakkumist rikastavad ja külastatavust suurendavad ning SA jätkusuutlikkust toetavad uued teenused (nt suvehooajal linnuses "elav keskaja küla", keskaja festival, keskaja glamping, õllekoda jmt)
- E2. Iga-aastane brändiüritus mitmepäevane "keskaja festival" on laialt tuntud ja toob arvukalt sise- ja välisturiste.
- E3. Vastseliina piiskopilinnuse kuvand ja teenused on rikastatud ümbritseva looduskeskkonna ja sellel põhinevate teenustega. Tootearenduses lähtutakse kestlikkuse põhimõtetest, sh keskkonnahoiu, pärandi ja kogukonna kestlikkuse aspektist.

Möödik	Algtase 2022	Sihttase 2028
Külastajate arv	21 534	28 000
Omatulu	204 641	250 000
Kestliku/rohelise atraktsiooni/muuseumi märgis	ei ole	on
Külastajate rahulolu on kõrge	ei mõõdeta	vähemalt 85%

ARENGUEESMÄRGID

VALDKOND 2: TURUNDUS JA KOOSTÖÖ

* Arengueesmärgid on tähistatud sümboliga "E".

- E4. Vastseliina Piiskopilinnus ja keskaja elamuskeskus on Võrumaa ja Lõuna-Eesti kui sihtkoha tunnusatraktsioon, mille tuntus on kasvanud kogu Eestis ja valitud välisturgudel (Läti, Soome).
- E5. Vastseliina Piiskopilinnus ja sinne püha koht on rahvusvaheliselt tuntud parverännu sihtkoht ja kantud rahvusvahelistele palverännu kaartidele, hästi leitav valdkondlikest veebikanalitest.
- E6. Vastseliina Piiskopilinnuse SA on tegus ja edukas turunduspartner piirkonnas ja Lõuna-Eesti turismiklastris ning Tartu 2024 raamistikus.
- E7. Vastseliina Piiskopilinnuse SA on tihedas koostöös Võru valla ja valla haridusasutustega, vabaühendustega ja ettevõtetega, kogukonnaga.

Möödik	Algtase 2022	Sihttase 2028
Külastajate arv/palverändurite arv	21 534/32	28 000/ 500
Kooligruppide arv	31/3/4	56/10/8
Liikmesus Lõuna-Eesti turismiklastris	ei ole	on

ARENGUEESMÄRGID

VALDKOND 3: MEESKOND JA JUHTIMINE

* Arengueesmärgid on tähistatud sümboliga "E".

- E8. Vastseliina Piiskopilinnuse SA jätkusuutliku ja tulemusliku toimimise tagab professionaalne ja terviklikult komplekteeritud meeskond.
- E9. Vastseliina Piiskopilinnuse SA nõukogu toimib järelvalveorganina, kuid ka nõuandva mõttekojana.
- E10. Vastseliina Piiskopilinnuse SA juhtimine on läbipaistev ja kaasav.
- E11. Vastseliina Piiskopilinnuse SA tegevustesse kaasatakse pidevalt projektipõhiseid lisainvesteeringuid.
lisainvesteeringud

Möödik	Algtase 2022	Sihttase 2028
Personali rahulolu määr	Ei mõõdeta	95%
Turundus-ja müügijuht koosseisus	ei ole	on
Nõukogu ja võtmepartnerite osalusel arendusseminarid	2	vähemalt 2 x aastas
Projektipõhiste lisavahendite kaasamine arendustegevustesse	81500	iga-astasel vähemalt 1 arendusprojekt

RISKIANALÜÜS

Risk	Tõenäosus	Mõju	Riski maandamise võimalused
KOV toetuse vähenemine.	keskmine	suur	Tihe koostöö kohaliku omavalitsusega, pidev organisatsiooni ja objekti vajaduste selgitamine, kokkuleppelise arenguplaani koostamine ja elluviimine
Meeskonna ebapiisavus jätkusuutlikuks ja tulemuslikuks toimimiseks, meeskonna lagunemine/töötajate lahkumine madala palga tõttu.	suur	suur	Täiendavate toetuste taotlemine ja tulu teenimise võimaluste loomine, kompetentse ja võimeka meeskonna prioriseerimine arendustegevustes.
Remondikuludeks ja konserveerimiseks vajalike vahendite puudumise tõttu hoonete ja rajatiste lagunemine.	keskmine	keskmine	Tulude suurendamine, täiendavate vahendite, toetuste taotlemine.
Riikliku toetuse vähenemine või kaudmine linnuse konserveerimiseks	suur	keskmine	Järjepidevad konserveerimistööd, ka piiratud vahenditega, täiendavate vahendite, toetuste taotlemine.
Piirangud (nt tervisekriisist tulenevad) ei võimalda teenust pakkuda	madal	suur	Kulude vähendamine, fokuseerumine arendustegevustele.
Mõisapargi metsistumine vahendite puudumise tõttu hoolduseks	suur	keskmine	Järjepidev tegevus mõisapargi korrashoiu tagamiseks, piiratud vahendite puhul piiratud mahu, vabatahtlike kaasamine.
Surve raha teenimisele võib mõjuda negatiivselt pärandi säilimisele, sihtkoha, linnuse mainele	madal	madal	Pärandi väärtustamine ja säilitamine ning eksponeerimine, harivate programmide pakkumine.
Majanduslangusest tulenev omatulude vähenemine	keskmine	suur	Tootearendus, aktiivne turundus, kulude kokkuhoid
Konkurentsivõime vähenemine, uute atraktsioonide teke, jõulisem turundus	keskmine	suur	Tootearendus, koostöö ja ühisturundus Võrumaa ja LE turismiklastriiga, senisest jõulisem ja eristavam ning järjepidev turundus.

ARENGUKAVA SEIRE JA UUENDAMINE

- Käesoleva arengukava väljatöötamise protsess oli kaasav, hõlmates personali, SA nõukogu, kogukonda ning piirkonnas olulisi turismiatraktsioone ja teenusepakkujaid, samuti kohalikku omavalitsust ja maakonna arenduskeskust ning LE turismiklastrit. Vastseliina piiskopilinnuse SA arengukava eelnõu esitab SA juhatus kinnitamiseks sihtasutuse nõukogule.
- Vastseliina piiskopilinnuse SA arengukava vaadatakse organisatsiooni poolt üle igal aastal I kvartalis. Seireprotsessi raames kaasatakse nõukogu, hinnatakse edasiminekut eesmärkide täitmise suhtes eelneval aastal ja arengukava perioodil tervikuna ning iga-aastaselt uuendatakse tegevuskava vastavalt ellu viidud tegevustele ja uutele arenguvajadustele ning arenguvõimalustele. Organisatsiooni arengut ja seatud eesmärkide täitmist hinnatakse arengukavas määratletud mõõdikute alusel.
- Arengukava uuendamise või uue arengukava koostamise protsess viiakse samuti läbi kaasava planeerimise põhimõtetest lähtuvalt. Iga-aastase tegevuskava täitmise aruande kinnitab ja tegevuskava täiendamise küsimused otsustab tegevjuhtkond koos nõukoguga.